

IN MEMORIAM MARIE C. FEHR-DE WAL (1911-2002)

J.J. van Aartsen

In memoriam Marie C. Fehr-De Wal (1911-2002)

Marie C. Fehr-de Wal recently passed away at the age of 91 years. She will be remembered among malacologists for her interest in European marine micro-molluscs as well as for her collection of papers about the lives of malacologists from the past. She also served a term as secretary-adjunct of the Dutch Malacological Society and was a wellknown visitor of the NNM/Naturalis in Leiden.

Op 29 juli 2002 overleed Marie C. Fehr-De Wal op de leeftijd van 91 jaar.

Van de oudere leden kenden velen haar als enthousiast malacologe, speciaal geïnteresseerd in kleine gastropoden. Maar diegenen die haar gekend hebben zullen zeker ook onder de indruk zijn geweest van haar brede kennis van planten en dieren in het algemeen. Vooral vogels hadden haar belangstelling.

Als lerares op de landbouwhuishoudschool in het noorden des lands gaf Marie les aan de daar wonende boerendochters en trachtte hen, behalve enige vakkennis, ook de liefde voor de natuur om hen heen bij te brengen.

Na de oorlog trouwde ze met Han Fehr en kwam in Den Haag te wonen. In hun huis in de Beeklaan kwam de zogenaamde 'Haagse Werkgroep' regelmatig samen. Deze Haagse malacologen, die zich verenigd hadden tot een werkgroep, kwamen eens per maand samen bij één van de leden thuis. Dat waren vaak heel gezellige avonden, hoewel van 'werken' meestal niet veel terecht kwam, ondanks pogingen daartoe van Marie Fehr, ondergetekende en sommigen anderen. Tijdens één van die bijeenkomsten bracht het medelid Verhoeven een grote hoeveelheid gruis mee van Sausset-les-Pins aan de Franse Middellandse Zee. Ik herinner mij nog goed hoe we allemaal gefascineerd waren door de soortenrijkdom, vooral de vele verschillende Rissoidae en Pyramidellidae.

Helaas bleek het uiterst lastig om al deze soorten goed te determineren. Marie nam toen het initiatief om de relevante stukken uit de boeken van Bucquoy, Dautzenberg & Dollfus, Jeffreys en anderen te vertalen zodat ze voor alle leden toegankelijk waren. Dit was in feite haar eerste malacologische publicatie. Ook fossiele schelpen hadden haar belangstelling en zij maakte, samen met onder anderen Hans van Haren, Jan Bernard en Jan Nieuwenhuis, twee excursies naar het Bekken van Parijs, waar hele scheepsladingen fossielen werden weggehaald. Van determinatie van dit materiaal is helaas weinig terechtgekomen.

Als tweede secretaris van het bestuur van de NMV heeft Marie mij een jaar vervangen toen ik voor mijn werk een jaar in Amerika verbleef. Ook daarvoor ben ik haar dankbaar.

Hoewel Marie geen schrijverstalent had, zijn toch nog meerdere publicaties gevolgd, tezamen met schrijver dezes. Steeds viel daarbij op hoe Marie bij de voorbereiding van zo'n stuk steeds kritisch waarnam en soms, als ze de verschillen, die ik meende te zien zelf niet zag, niet ophield met doorvragen tot we beiden dezelfde conclusies hadden getrokken. Dit poldermodel speelde zich vaak af in Dieren, waar menige zaterdag werd doorgebracht met malacologie. Vaak zo geobsedeerd, dat er nauwelijks tijd overbleef om te eten. Als 's avonds Han kwam om Marie op te halen was het gebruikelijk, dat nog één schelpje aan een nader, zeer kritisch onderzoek moest worden onderworpen.

Op deze wijze raakten we meer en meer echte vrienden, zeker toen Han en Marie bij ons in de buurt kwamen wonen. Zodoende heb ik het voorrecht gehad om hen beiden gedurende meer dan veertig jaar van nabij mee te maken.

Een geheel andere belangstelling voor malacologie moet hier zeker nog genoemd worden: Marie verzamelde levensloopbeschrijvingen van bekende malacologen en probeerde die zo compleet mogelijk te krijgen, hetgeen veel correspondentie met zich mee bracht. Haar aantekeningen zijn in het NNM te Leiden.

De laatste jaren van hun leven moesten ze noodgedwongen in een verzorgingshuis doorbrengen. Na het overlijden van Han in 2000 verslechterde haar gezondheidstoestand snel en werd haar kijk op de werkelijkheid helaas steeds minder. Het is daarom goed dat Marie Fehr, na een werkzaam en betrokken leven, nu is heengegaan.

Velen zullen haar missen: leden van de NMV, personeel van het NNM te Leiden en zijn bibliotheek waar zij menig uurtje doorbracht, en vooral ook mijn vrouw en ik.

Malacologische publicaties

- 1959 - Beschrijving van 68 kleine Gastropoda uit Europees gruis. (Speciaal van Bretagne en de Middellandse Zee). Brochure.
- 1973 - Some remarks about *Alvania deliciosa* (Jeffreys, 1884). *Basteria*, 37: 71-76.
- 1975 - A note on *Parastrophia asturiana* De Folin, 1870 (Gastropoda Prosobranchia: Caecidae). *Basteria*, 39: 79-80.
- 1975 - A critical examination of *Caecum clarkii* Carpenter, 1858. *Basteria*, 39: 81-86.
- 1978 - The sub-family *Mangeliinae* Fischer, 1887, in the Mediterranean. *Conchiglie*, 14: 97-110.
- 1980 - Europese Turridae (I). *Corr.-blad Ned. Malac. Ver.*, No. 195: 1029-1034.
- 1985 - European marine Mollusca: notes on less well-known species. XI. *Scacchia zorni* (Bivalvia: Erycinidae) from the Atlantic coast of Portugal. *Basteria*, 49: 64-67.

Adres van de auteur:
Nationaal Natuurhistorisch Museum
Postbus 9517
2300 RA Leiden
E-mail: vanaartsen@hetnet.nl